

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e315389/facsimile.pdf> (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

menneformerne ere havede. Dette er maaske ogsaa en Grund med dette Forslag.

Hammerich: Jeg skal tillade mig at erindre den aerede Forsamling om, at ved den Behandling af §§ 26 og 27 blev der ikke foreskrevet eller Udvalget Reactionsforandring og derfor over Reaktionen, men først over hele Paragraphen med Udvalgets Indtægter. Imidlertid, det kommer maaske ikke saameget i Betragtning. Men hvis man vil holde strengt over Formallisten, saa man ikke overjer, at der ikke engang indtræder et stemt over det Udtryk, som her er foreslaaet, at have den ordentlige Rigsdag, have Rigsdagen, men, som den aerede Ordfører selv erklærende, kun over Udvalget have Rigsdagens ordentlige Sammenkomst, og denne Hensigt blev der netop sagt Bogen paa. Som den aerede Ordfører har mindet os om, blev det rigtigst anført som Regel, som skulde tale for Ordet have, at der i Udvalget kun skulde have Rigsdagens Sammenkomst. Men hvad jeg for min Del ikke vil anbefale Ordet fra denne Side, saa viser dette Forsvar ligesaa, at der allerede dengang blev gjort Hensigt mellem den Reaction, som her er foreslaaet, have Rigsdagen, og Udvalget, have Rigsdagens Sammenkomst. Jeg har fundet Udvalget „have Rigsdagen“ bedst, fordi vi netop trænge til at have et Udtryk herfor, i Udvalget til „at opføre den“, og fordi der i den følgende Paragraph skulde have det andet Udtryk og ikke Hensigtens „Sammenkomst“. Forresten, hvad Realiteten angaar, skal jeg tillade mig at erindre om, at Udvalget „have“ har god Hensigt i det danske Sprog, naar det i. Or. siges „at have Retten“, uden at derfor Sagen behøver at være paadømt; det betyder da netop, at Beskæmmende imidlertid haves Retten Virksomhed, tiller den i Bero indtil videre. Jeg tror, at Ordet „have“ er det danske Ord, der ligger nærmest til at faae Bestemmelsen af „rettergæve“, og det er allerede kommet ret godt i Brug, siden § 26 blev foretaget ved anden Behandling. Naar der navnlig i disse Dage har været Spørgsmaal om denne Forsamlings Prærogativ, saa er det netop dette Udtryk, der er blevet brugt, „om Forsamlingen skal opløses eller have“, men ikke om Forsamlingen skal opløses eller den „have“ udskrevet. Hvad Udvalget har foreslaaet er en blot Omfremstilling af et Begreb, som vi trænge til at have et bestemt Udtryk for. Det er netop Grundlovens Sag, det den bestaamer og begrænser disse Begreber, da tillige at benævne det, ikke omskrive det, og det forkommer mig, at Udvalget har været heldigt i at vælge det Ord have, der naturligvis, som ethvert nyt Ord, først maa opbruges ved Spørgsbrugen, inden det kan udfyldes sin Plads; men jeg tror, at man tør bebrede sig paa, at det allerede er i Brug.

Barfod: Maaske jeg til det, som den sidste aerede Taler bemærkede, maatte seie endnu den Bemærkning, der ogsaa taler for Stilleholdelsen af Ordet „have“, at saavidt jeg ved, bruger man rettelst og almindeligt Ordet „udskrive“ i Betydningen af at skrive Regnskabet af Regnet, altsaa bevirke, at det ikke kommer til at begynde til den allerede beramte Tid, hvorimod man bruger Ordet „have“, naar Taler er om at skrive Regnet, som allerede er begyndt. Et udskrevet Rigsdagen vilde nemlig være at bevirke, at Rigsdagen ikke blev begyndt til den allerede beramte Tid; men at have Rigsdagen er berømt at skrive den Rigsdag, hvis Ord allerede ere begyndte, at skrive disse Ordets regelmæssige Hverdagstale paa fortærrer eller længere Tid.

Ordføreren: Med Hensyn til dette formelle Spørgsmaal, da tror jeg dog, at, da den eneste Hensigt, som var i sin Tid mellem Udvalgets Forslag og Udvalget, netop var denne Reactionsforsigt, saa, naar disse to Hensigtspunkter foresaer, maatte Ordet vide, at man hente over Reactionen. Naar man dernæst lægger Bøgt paa, at det i Udvalget ved „Rigsdagens ordentlige Sammenkomst“, og det her berømt hedder „den ordentlige Rigsdag“, saa tillad jeg mig netop at gjøre opmærksom paa, at et Udtryk angik den Reaction, som nu er foreslaaet, ved at forsvare Udvalget Udtryk, hvori der stod „Rigsdagens Sammenkomst“, og ikke „Rigsdagen“, det kan erklærende, at det var urigtigt at tale om Rigsdagens Sammenkomst Hæven. Hvad endelig den Paahand angaar, at „udskrive“ kun skal bruges, naar man siet ikke har begyndt, saa synes jeg dog,

det er noget eget i denne Sag at gjøre denne Paahand, da vi dog virkelig have Exempler, som vi alle ville have i frisk Minde, paa, at vi have begyndt Forhandlinger og udfat dem igjen, forinden vi vare forbigge. Jeg tror, alle ville mindst saadanne Exempler. Med Hensyn til det Exempel, som blev nævnt, „at have Retten“ s. f. v., saa tror jeg ikke, at det betyder noget; thi det betyder „have“ at have Retten, men hører man berømt f. Or. Sagen selv, saa tror jeg, det er forbi med Sagen.

Hunderup: Jeg skal blot tillade mig at gjøre en Bemærkning i Anledning af hvad den aerede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 1ste District (Hammerich) ytrede med Hensyn til Udvalget „have Retten“, at dette skulde være et Udtryk for, at hans her omhandlede Forslag om at bruge Ordet „have“ istedetfor „udskrive“ skulde være det Rigtige. Dette er neppe vel begrundet, thi at have Retten, det tager netop i den modsatte Betydning. Naar Retten er „have“, da eksisterer Retten ikke mere, den maa altsaa forresten igjen. Hensigten mellem „have“ og „udskrive“ fremtræder ogsaa tydelig paa en anden Maade. Naar en Sag er indkommet for Retten, saa er der en meget stor Hensigt mellem at udskrive og have den; i det første Tilfælde kan Sagen foretages paany efter Udblevet af den Tid, hvori den er udfat, men i det sidste Tilfælde ophører Sagen at være en Retssag, og den kan ikke komme igjen uden ny Bestemmelse, men saa er det ikke den gamle, men en ny Sag.

Toblering: Jeg vilde gjerne spørge det aerede Medlem, som siet talte, om det ikke forholder sig saaledes, at naar en Dømmet, medens han har Sagen under Behandling, vil sige sin Hensigt, saa udfører han Sagen, men naar han først vil tage fat paa Sagen den næste Dag, saa hører han Retten til næste Dag?

Ordføreren: En Dømmet sifer ikke Hensigt, naar han sidder paa Dømmetstolen.

Da ingen flere begjærede Ordet, Fred man til Afstemning, hvorved de ovennævnte foreslaaede Reactionsforandringer i Grundlovens §§ 26 og 27 med 63 mod 45 Stemmer forfaldtes.

Derpaa gik man over til de paa Afstemningslisten under V gjorte Forslag til Reactionsforandringer i Grundlovens §§ 32, 44, 56, 82 og 90, og da først til den foreslaaede Forandring i § 32, nemlig at Ordene „gjennem de Regjeringsmyndigheder“, som det er overlaadt, de Bevillinger“ forandres til „gjennem vedkommande Regjeringsmyndigheder saadanne Bevillinger“.

Hindræ: Denne Forandring er, som det seil vil seie, ikke Ansigt end en ganske simpel Stillsforandring. Da den Stille, som nu er valgt, ikke er endel bedre end den tidligere, saa jeg overlade Forsamlingen at afgjøre.

Da ingen flere begjærede Ordet, Fred man til Afstemning, hvorved ovennævnte Reactionsforandring i Grundlovens § 32 vedtoges med 95 mod 8 Stemmer.

Derpaa gik man over til den foreslaaede Reactionsforandring i § 44, nemlig at Ordene „hætte kommunale (Amts- eller Provinds-) Raad“ forandres til „hætte kommunale Raad, for Amtet eller Provintser“.

Hindræ: Jeg skal blot bemærke, at Hensigten med denne Reactionsforandring er at udgaae den vænsirende Kammer, som findes i Paragraphen, og som kun paa dette Sted i Grundloven forekommer i et saa høgt Form.

Ordføreren: Jeg har dog nogen Betænkelighed ved denne Forandring. Det er her ikke saa underligt, at Paragraphen fremtræder i en noget reen Form, den parenthetiske, thi her tales om Regnet, som kun har en selvstændig Betskæb, som kan komme frem i Hensigten, men som man ikke ved, hvorvidt eller hvorledes det kommer, og denne Hensigt, som ligger her, den er, synes mig, endog paa en ret højt Maade betegnet ved den Form, som er brugt.

Houg: Jeg maa dog tillæse, at det, da jeg i sin Tid tillæde mit Forslag under Grundlovsagen, var min Hensigt, at denne Parenthetiske skulde være til Oplysning ved Afstemningen, men at jeg ikke havde tænkt, at den skulde indkomme i saanne Form i Grundloven.

Ordføreren: Ja, men det var uanfælgeligt at vide, at det